

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про освіту” щодо використання освітнього мобільного додатка “Мрія” та е-документа про освіту”

1. Мета

Проект Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про освіту” щодо використання освітнього мобільного додатка “Мрія” та е-документа про освіту” (далі – проект акта), розроблений з метою створення законодавчих підстав для цифровізації сфери освіти шляхом врегулювання функціонування освітнього мобільного додатка “Мрія”, використання електронних документів про освіту, запровадження унікального загальнодержавного ідентифікатора учасника освітнього процесу (Мрія-ID), удосконалення електронної інформаційної взаємодії державних інформаційних ресурсів, а також визначення особливостей обробки персональних даних у сфері освіти.

2. Обґрунтування необхідності прийняття проекту акта

Проект акта розроблено з метою виконання зобов’язань України у сфері європейської інтеграції, зокрема підпункту 4 пункту 4 розділу 26 “Освіта та культура” Кластеру 3 “Конкурентоспроможність та інклюзивне зростання” Національної програми адаптації законодавства України до права Європейського Союзу (acquis EC), затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2026 року № 438, яким передбачено забезпечення цифрової трансформації освіти у відповідності до Плану дій ЄС з цифрової освіти до 2027 року.

Суспільні відносини, що виникають у процесі реалізації конституційного права людини на освіту, прав та обов’язків фізичних і юридичних осіб, які беруть участь у реалізації цього права, компетенції державних органів та органів місцевого самоврядування у сфері освіти визначено Законом України “Про освіту”.

Проектом акта пропонується закріпити на законодавчому рівні статус освітнього мобільного додатка “Мрія” як інформаційно-комунікаційної системи, що є складовою Єдиного державного вебпорталу електронних послуг та призначена для автоматизації управління закладами освіти, діяльністю фізичних осіб – підприємців, які провадять освітню діяльність відповідно до законодавства, інформаційної підтримки учасників освітнього процесу, обробки даних про освітній процес, забезпечення доступу до освітніх сервісів і ресурсів та сприяння інтелектуальному, культурному і фізичному розвитку здобувачів освіти.

На сьогодні, функціонування освітнього мобільного додатка “Мрія” (далі – додаток Мрія) врегульовано постановою Кабінету Міністрів України від 16 лютого 2024 року № 177 “Деякі питання функціонування освітнього мобільного додатка “Мрія” (далі – Постанова № 177). Запровадження

використання додатка Мрія закладами освіти розпочалося на базі 40 пілотних закладів освіти у 2024 році. Наразі, їх кількість зросла до понад 4000 станом на червень 2026 року. Додаток Мрія став першою державною освітньою інформаційною екосистемою для учнів, батьків та вчителів. Кількість зареєстрованих користувачів зросла з близько 3 тис. до понад 600 тис. осіб; щомісячна кількість операцій у системі зросла з 2 млн у перші місяці функціонування до 190–245 млн операцій на місяць протягом 2025/2026 навчального року.

Відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64 “Про введення воєнного стану в Україні” в Україні з 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року введено воєнний стан. У зв’язку з військовою агресією російської федерації проти України багато людей змушені були покинути свої домівки та значна кількість населення втратила документи про освіту в паперовій формі, а також можливість отримати такі документи у закладах освіти через вимушене переміщення або евакуацію.

У зв’язку з цим, Урядом 04 листопада 2022 року № 1242 було прийнято постанову Кабінету Міністрів України “Про реалізацію експериментального проекту щодо формування та застосування еДокумента про освіту”, яка визначила процедуру реалізації експериментального проекту щодо формування та застосування еДокумента про освіту, що підтверджує здобуття особою певного освітнього (освітньо-кваліфікаційного, освітньо-професійного, освітньо-наукового/освітньо-творчого) рівня, у вигляді відображення в електронній формі інформації, що ідентифікує документи про освіту особи та міститься в документах про базову середню, повну загальну середню, професійну (професійно-технічну), фахову передвищу та/або вищу освіту (науковий ступінь), які внесено в установленому законодавством порядку до Реєстру документів про освіту Єдиної державної електронної бази з питань освіти, разом з унікальним електронним ідентифікатором (QR-кодом, штрих-кодом, цифровим кодом), який забезпечує перевірку зазначеної інформації на запит Єдиного державного вебпорталу електронних послуг (далі - Портал Дія).

Наразі, механізм формування та застосування е-документа про освіту, що підтверджує здобуття особою певного освітнього рівня та/або присудження особі певного (освітньо-професійного, освітньо-наукового/освітньо-творчого) ступеня освіти (освітньо-кваліфікаційного рівня) за результатами успішного здобуття освіти на відповідному рівні визначає Порядок формування та застосування е-документа про освіту, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 2 травня 2025 року № 508.

Таким чином користувачі отримали низку переваг, зокрема таких як можливість використання замість і без додаткового пред’явлення диплому/атестату у паперовій формі, можливість швидкої перевірки справжності документа про освіту із застосуванням унікального електронного ідентифікатора (QR-кода, штрих-кода, цифрового кода) у режимі реального часу шляхом отримання інформації з Реєстру документів про освіту, швидка верифікація та

зменшення ризиків втрати або підробки документів про освіту, можливість передачі електронної копії е-документа про освіту засобами Порталу Дія із накладенням віддаленого кваліфікованого електронного підпису “Дія.Підпис” (“Дія ID”) особи.

З огляду на викладене, виникла необхідність врегулювати на законодавчому рівні можливість використання е-документа про освіту та його електронної копії замість та без додаткового пред’явлення чи подання документа про освіту, виготовленого відповідно до законодавства.

Функціонування додатка Мрія та е-документа про освіту передбачає обробку персональних даних учасників освітнього процесу, у тому числі дітей, персональні дані яких підлягають посиленому захисту відповідно до Закону України «Про охорону дитинства» та Конвенції ООН про права дитини. Відповідно до статті 32 Конституції України збирання, зберігання, використання і поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди допускається лише у випадках, визначених законом.

Обробка персональних даних учасників освітнього процесу здійснюється на підставі згоди суб’єкта персональних даних відповідно до пункту 1 частини першої статті 11 Закону України “Про захист персональних даних”. Водночас відповідно до пункту 11 частини другої статті 8 зазначеного Закону суб’єкт персональних даних має право у будь-який момент відкликати раніше надану згоду, що створює суттєві ризики для цифрової трансформації сфери освіти та може призвести до вимушеного повернення закладів освіти до паперового документообігу.

Разом з тим відповідно до пункту 2 частини першої статті 11 вказаного Закону належною підставою для обробки персональних даних визначено дозвіл на обробку персональних даних, наданий володільцю персональних даних відповідно до закону виключно для здійснення його повноважень.

З огляду на зазначене, виникла необхідність законодавчого врегулювання мети обробки персональних даних в державних інформаційних системах у сфері освіти, визначення їх володільця та розпорядника, порядку отримання, передачі й обробки таких персональних даних, строків їх зберігання. Це дозволить перейти до обробки персональних даних на підставі закону (для виконання повноважень володільця), яка є стабільною правовою підставою та не залежить від зміна волевиявлення окремого суб’єкта персональних даних.

3. Основні положення проекту акта

Проектом акта пропонується внести зміни до Закону України “Про освіту”, якими, зокрема, пропонується врегулювати:

правовий статус додатка Мрія як інформаційно-комунікаційної системи, що є складовою Порталу Дія, його основні завдання, та повноваження Кабінету Міністрів України щодо затвердження порядку функціонування, складових, функціональних можливостей та суб’єктів додатку Мрія;

можливість формування е-документа про освіту як електронного відображення відомостей, що містяться в документі про освіту та внесені до Реєстру документів про освіту Єдиної державної електронної бази з питань освіти, разом з унікальним електронним ідентифікатором (QR-кодом, штрихкодом, цифровим кодом), що може використовуватися замість паперового документа про освіту та без його додаткового пред'явлення;

мету обробки персональних даних учасників освітнього процесу, педагогічних, науково-педагогічних та інших працівників суб'єктів освітньої діяльності, органів управління у сфері освіти та їхніх посадових осіб в Єдиній державній електронній базі з питань освіти, Автоматизованому інформаційному комплексі освітнього менеджменту та додатку Мрія (далі — державні інформаційні системи у сфері освіти), володільця та розпорядника таких персональних даних, можливість їх отримання, передачі та обробки, строк їх зберігання;

повноваження Кабінету Міністрів України щодо затвердження положення про функціонування додатка Мрія, порядку наповнення контентом додатка Мрія, а також питання взаємодії Автоматизованого інформаційного комплексу освітнього менеджменту з інформаційно-комунікаційними системами з питань отримання, передачі, запису, верифікації та обробки інформації.

4. Правові аспекти

Правові підстави розроблення проекту акта та інші нормативно-правові акти, що діють у цій сфері суспільних відносин:

Закони України:

“Про освіту”;

“Про захист персональних даних”;

постанови Кабінету Міністрів України:

від 18 вересня 2019 року № 856 “Питання Міністерства цифрової трансформації”;

від 4 грудня 2019 року № 1137 “Питання Єдиного державного вебпорталу електронних послуг та Реєстру адміністративних послуг”;

від 2 грудня 2021 року № 1255 “Про затвердження Положення про програмно-апаратний комплекс “Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту”;

від 16 лютого 2024 року № 177 “Деякі питання функціонування освітнього мобільного додатка “Мрія”;

від 8 листопада 2024 року № 1278 “Деякі питання популяризації освітнього мобільного додатка “Мрія”;

від 2 травня 2025 року № 508 “Про затвердження Порядку формування та застосування е-документа про освіту”;

від 1 квітня 2026 року № 438 “Про затвердження Національної програми адаптації законодавства України до права Європейського Союзу (acquis ЄС)”.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проекту акта не потребує додаткових бюджетних коштів та не матиме прямого чи опосередкованого впливу на надходження та витрати державного та/або місцевих бюджетів.

Реалізація положень проекту акта в частині закріплення статусу додатка Мрія як складової Порталу Дія та його подальшої модернізації здійснюватиметься в межах обсягів бюджетних асигнувань загального фонду Державного бюджету України на відповідний період за бюджетною програмою “Електронне урядування” (код 2901030), передбачених на адміністрування, забезпечення функціонування та розвиток Порталу Дія.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект акта потребує проведення публічних консультацій відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 року № 996 “Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики”.

Проект акта не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

7. Оцінка відповідності

Проект акта містить положення, що стосуються зобов’язань України у сфері європейської інтеграції, зокрема зазначених у підпункті 4 пункту 4 розділу 26 “Освіта та культура” Національної програми адаптації законодавства України до права Європейського Союзу (acquis ЄС), затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2026 року № 438, в якому передбачено забезпечення цифрової трансформації освіти у відповідності до Плану дій ЄС з цифрової освіти до 2027 року.

У проекті акта відсутні положення, що стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод; впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов’язаних з корупцією; створюють підстави для дискримінації, стосуються інших ризиків та обмежень, які можуть вплинути під час реалізації проекту акта.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи не проводились.

8. Прогноз результатів

Прийняття проекту акта забезпечить закріплення на законодавчому рівні правового статусу додатка Мрія, порядку формування та використання е-документа про освіту, а також мету обробки персональних даних учасників освітнього процесу, педагогічних, науково-педагогічних та інших працівників суб’єктів освітньої діяльності, органів управління у сфері освіти та їхніх посадових осіб в державних інформаційних системах у сфері освіти.

Реалізація акта матиме вплив на інтереси заінтересованих сторін:

Заінтересова на сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Держава	Позитивний	Визначення на законодавчому рівні статусу додатка Мрія як інформаційно-комунікаційної системи, що є складовою Порталу Дія, підвищення ефективності управління системою освіти.
Учасники освітнього процесу	Позитивний	Законодавчо визначена мета обробки персональних даних учасників освітнього процесу в державних інформаційних системах у сфері освіти, володільця та розпорядника таких персональних даних, можливість їх отримання, передачі та обробки, строк їх зберігання.
Громадяни	Позитивний	Можливість формування та використання е-документа про освіту замість паперового, можливість передачі його електронної копії.

**Перший заступник Міністра
цифрової трансформації України**

Валерія КОВАЛЬ

_____ 2026 р.